

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 203/06-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránaya a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti L. Š., P., zastúpenej advokátkou JUDr. K. M., P., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cb 107/03, na neverejnom zasadnutí 3. novembra 2006 takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cb 107/03 **p o r u š i l** základné právo L. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. L. Š. **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Krajský súd v Bratislave je p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania L. Š. v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na adresu jej právnej zástupkyne advokátky JUDr. K. M., P., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti L. Š. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 203/06-8 z 21. júna 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť L. Š., P. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. K. M., P., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj jej práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cb 107/03.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 2. septembra 2002 Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) žalobu o zaplatenie 172 000 Sk s prísl. smerujúcu proti (...), a. s. (ďalej len „žalovaná“), ktorá bola zaevidovaná pod sp. zn. 9 C 138/02. Okresný súd 2. júna 2003 predmetnú vec postúpil z dôvodu vecnej príslušnosti krajskému súdu, na ktorom bola tomuto konaniu pridelená sp. zn. 3 Cb 107/03.

Na krajskom súde sa v uvedenej veci v období od 2. júna 2003 až do dňa podania ústavnej sťažnosti neuskutočnilo ani jedno pojednávanie vo veci samej. Na majetok

žalovanej bol 29. marca 2005 vyhlásený konkurz, v dôsledku čoho bolo konanie v tejto veci uznesením z 18. apríla 2005 prerušené.

Sťažovateľka podala v tejto veci sťažnosť na prietahy v konaní, na ktorú krajský súd odpovedal podaním zo 4. augusta 2005, v ktorom „uzavrel“, že v čase od 2. júna 2003 do 7. decembra 2004 bolo toto konanie poznačené zbytočnými prietahmi.

Sťažovateľka si následne 16. mája 2005 svoju pohľadávku uplatnila aj v rámci konkurzného konania.

Krajský súd v predmetnom konaní podľa sťažovateľky nepostupoval tak, aby odstránil stav právnej neistoty, pre ktorý sa so svojou žalobou na súd obrátila. V priebehu minimálne 19 kalendárnych mesiacov bezdôvodne vo veci nekonal, a tým oddialil vydanie právoplatného rozhodnutia vo veci samej i prípadné exekučné konanie v čase, keď ešte uspokojenie pohľadávky sťažovateľky bolo reálne možné predpokladať. V prípade riadneho konania súdu bez zbytočných prietahov by podľa sťažovateľky jej pohľadávka už v súčasnosti mohla byť uspokojená.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd v predmetnej veci rozhodol, že jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cb 107/03 porušené, priznal jej primerané finančné zadostučinenie v sume 200 000 Sk a zaviazal krajský súd nahradiť jej trovy konania.

Sťažovateľka ústavnému súdu predložila fotokópiu odpovede krajského súdu sp. zn. Spr. 2183/2005 zo 4. augusta 2005 na jej sťažnosť na prietahy preukazujúcu využitie účinného právneho prostriedku nápravy vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, a to sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Krajský súd sa k sťažnosti sťažovateľky vyjadril na základe výzvy ústavného súdu podaním sp. zn. Spr. 3521/2006 z 8. septembra 2006. Predsedníčka krajského súdu vo svojom vyjadrení chronologicky opísala priebeh predmetného konania, poukázala na odpoveď krajského súdu sp. zn. Spr. 2183/2005 zo 4. augusta 2005, v ktorej bola sťažovateľkina sťažnosť na prietahy v konaní uznaná ako dôvodná (krajský súd v nej konštatoval prietahy v predmetnom konaní vzniknuté v období od 3. júna 2003 do 7. decembra 2004) a následne uviedla, že v tomto konaní, prerušenom z dôvodu § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, nemožno pokračovať.

V závere svojho vyjadrenia predsedníčka krajského súdu uviedla, že netrvá na konaní ústneho verejného pojednávania pred ústavným súdom v tejto veci.

Právna zástupkyňa sťažovateľky podaním z 30. augusta 2006 ústavnému súdu na základe jeho výzvy oznámila, že súhlasí s upustením od konania verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Sťažovateľka doručila 2. septembra 2002 okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu o zaplatenie 172 000 Sk s prísl. smerujúci proti žalovanej, ktorý bol zaevidovaný pod sp. zn. 15 Rob 185/03. Podaním z 27. augusta 2002 požiadala sťažovateľka o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Pokynom z 5. septembra 2002 vo veci konajúci sudca nechal vyžiadať výpis žalovanej z obchodného registra. Na č. 1. 22 a 23 spisu v predmetnej veci sa nachádza výpis žalovanej z obchodného registra vyhotovený 10. septembra 2002.

Na základe pokynu sudcu okresného súdu z 10. septembra 2002 bolo sťažovateľke zaslané tlačivo na potvrdenie o majetkových pomeroch spolu s výzvou, aby ho potvrdené a vyplnené doručila okresnému súdu v lehote 10 dní. Súdna kancelária tento pokyn zrealizovala až 4. decembra 2002 a výzva bola sťažovateľke doručená 17. decembra 2002. Odpoveď na výzvu bola okresnému súdu doručená 20. decembra 2002.

Na základe pokynu sudcu okresného súdu zo 7. februára 2003 bol spis v tejto veci postúpený krajskému súdu z dôvodu jeho príslušnosti podľa § 9 ods. 3 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, pretože v danej veci ide o spor z právnych vzťahov týkajúcich sa cenných papierov. Pokyn sudcu bol zrealizovaný súdnou kanceláriou 2. júna 2003 a spisový materiál bol krajskému súdu doručený 30. septembra 2003.

Zákonný sudca v predmetnej veci nechal pokynom zo 7. decembra 2004 zaslať sťažovateľke výzvu, aby mu v lehote 15 dní predložila doklady preukazujúce jej aktuálny príjem. Odpoveď sťažovateľky bola krajskému súdu doručená 12. januára 2005.

Okresný súd na základe pokynu z 20. januára 2005 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 8 600 Sk v lehote 15 dní.

Uznesením č. k. 3 Cb 107/03-34 z 20. januára 2005 (právoplatnosť nadobudlo 1. marca 2005) krajský súd sťažovateľke nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

Podľa záznamu o zložení na č. l. 35 sťažovateľka 24. februára 2005 na účet súdu zaplatila súdny poplatok.

Na základe pokynu z 18. apríla 2005 mala byť predmetná vec „zavedená“ do evidencie vecí prerušených pre konkurz. Uznesením č. k. 3 Cb 107/03-37 z 18. apríla 2005 krajský súd konanie v tejto veci prerušil. Pokynom z 27. júna 2005 bol predmetný spis daný na lehotu 6 mesiacov.

Sťažovateľka sa proti rozhodnutiu krajského súdu z 18. apríla 2005 podaním doručeným 20. mája 2005 odvolala a zároveň podala sťažnosť na nečinnosť súdu.

Uznesením sp. zn. 3 Cb 107/03 z 28. júna 2005 krajský súd vyzval sťažovateľku, aby v lehote 10 dní podané odvolanie doplnila a uviedla, v čom vidí nesprávny postup súdu a čoho sa svojím odvolaním domáha.

Krajský súd podaním z 28. júna 2005 doručeným 8. júla 2005 poučil sťažovateľku o možnosti prihlásiť si pohľadávku do konkurzu, ako aj o tom, že zaplatený súdny poplatok jej môže byť vrátený len v prípade, ak svoj návrh v predmetnej veci vezme späť.

Na základe pokynu sudcu z 10. augusta 2005 bola vypracovaná predkladacia správa pre Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorému bol spis v tejto veci doručený 12. augusta 2005. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Obo 260/2005 z 22. septembra 2005 odvolacie konanie v predmetnej veci zastavil. Krajskému súdu bol spis doručený 3. októbra 2005.

Uznesenie najvyššieho súdu z 22. septembra 2005 bolo následne na základe pokynu zo 4. októbra 2005 doručené účastníkom konania. Pokynom zákonného sudcu z 9. novembra 2005 bol spis v tejto veci daný na lehotu 6 mesiacov.

Na základe dodatku č. 19 rozvrhu práce na rok 2005 spis v tejto veci prevzala 21. novembra 2005 sudkyňa JUDr. H. Š. Pokynom z 24. novembra 2005 bol spis opätovne daný na lehotu 6 mesiacov. Na základe dodatku č. 20 rozvrhu práce na rok 2005 spis prevzala 4. januára 2006 sudkyňa JUDr. B. H.

Podaním z 21. augusta 2006 sťažovateľka krajskému súdu oznámila, že súdny poplatok v predmetnej veci zaplatila a „verí“ v skoré vyriešenie sporu vedeného pod sp. zn. 3 Cb 107/03.

Predsedníčka krajského súdu požiadala podaním z 25. augusta 2006 zákonnú sudkyňu o vyjadrenie sa k ústavnej sťažnosti sťažovateľky. Zákonná sudkyňa predsedníčke krajského súdu svoje vyjadrenie doručila 7. septembra 2006.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prejednanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A. Predmetom posudzovaného konania pred krajským súdom je žaloba o zaplatenie pohľadávky zo zmluvy uzavretej medzi účastníkmi konania. Keďže krajský súd v doterajšom priebehu konania v merite veci vôbec nekonal, nemožno hovoriť o skutkovej alebo právnej zložitosti veci, ktorá by mohla byť príčinou predĺženia predmetného konania.

B. Vo vzťahu k druhému hodnotiacemu kritériu, ktorým je správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd konštatuje, že podľa jeho zistenia k predĺženiu konania v tomto prípade prispela aj sťažovateľka predovšetkým tým, že svoj návrh na začatie konania doručila vecne nepríslušnému okresnému súdu (2. septembra 2002), ktorý ho krajskému súdu (ktorého postupom malo dôjsť k porušeniu sťažovateľkou namietaných práv) doručil až po viac ako jednom roku (spisový materiál v predmetnej veci bol krajskému súdu doručený až 30. septembra 2002).

Sťažovateľka v tomto konaní využila taktiež svoje procesné práva (podala žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov a odvolanie proti uzneseniu krajského súdu č. k. 3 Cb 107/03-37 z 18. apríla 2005), v dôsledku čoho však k výraznému predĺženiu konania podľa zistenia ústavného súdu nedošlo.

Na ťarchu sťažovateľky napokon ústavný súd zohľadnil aj skutočnosť, že sťažnosť na priet'ahy v konaní zo 4. augusta 2005, ktorou sa prvýkrát domáhala ochrany svojich v sťažnosti namietaných práv, bola podaná až po vydaní uznesenia o prerušení konania č. k. 3 Cb 107/03-37 z 18. apríla 2005, t. j. po vzniku zákonnej prekážky konania.

C. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup krajského súdu.

Ústavný súd v preskúmanom konaní zistil dlhé obdobie nečinnosti v postupe krajského súdu, ktoré malo výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania.

Uvedené obdobie nečinnosti krajského súdu začalo hneď po doručení spisového materiálu v tejto veci 30. septembra 2003 a trvalo viac ako jeden rok a dva mesiace, t. j. až do 7. decembra 2004, keď bola krajským súdom zaslaná výzva sťažovateľke. Nečinnosť okresného súdu v označenom období bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočné priet'ahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, začalo už 2. septembra 2002, keď bol návrh na začatie konania v tejto veci doručený okresnému súdu, avšak na ťarchu krajského súdu možno pripočítať zodpovednosť za vznik priet'ahov v tomto konaní až v období po 30. septembri 2003, keď mu bol spisový materiál postúpený okresným súdom z dôvodu jeho vecnej príslušnosti. Predmetné konanie bolo aj v období do vydania uznesenia o prerušení konania z 18. apríla 2005 poznačené obdobím nečinnosti trvajúcim viac ako jeden rok a dva mesiace, v dôsledku ktorého došlo nečinnosťou krajského súdu k zbytočným priet'ahom.

S ohľadom na uvedené skutočnosti nemožno dobu predmetného konania vedeného krajským súdom považovať z hľadiska požiadaviek čl. 6 ods. 1 dohovoru za primeranú a ani za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľky boli porušené.

2. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 200 000 Sk, ktorú odôvodnila tým, že veľmi negatívne pociťuje ujmu spôsobenú jej nesprávnym postupom krajského súdu v predmetnom konaní.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľky, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval za primerané v tomto prípade priznať sťažovateľke sumu 20 000 Sk, ktorá zohľadňuje predmet konania krajského súdu, dĺžku zbytočných prietahov v tomto konaní (jeden rok a dva mesiace) a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľky, ale aj správanie sťažovateľky ako účastníčky predmetného konania.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému primeranému finančnému zadosťučineniu v návrhu sťažovateľky nevyhovel.

3. Sťažovateľka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne žiadala, aby jej ústavný súd priznal náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré však bližšie nešpecifikovala.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1, § 11, § 14 ods. 1, § 16 ods. 3 a § 18 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľka namieta, v zásade nie je oceniteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2005 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 501 Sk a hodnota režijného paušálu 150 Sk.

V súlade s týmito ustanoveniami možno teda trovy konania vyčíslit' ako súčet odmeny za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie na súd) vrátane režijného paušálu ($2 \times 2\,501 \text{ Sk} + 2 \times 150 \text{ Sk} = 5\,302 \text{ Sk}$). Náhrada trov konania v predmetnej veci vypočítaná podľa platnej právnej úpravy teda spolu predstavuje sumu 5 302 Sk.

Ústavný súd preto právnej zástupkyne sťažovateľky priznal náhradu trov konania v sume 5 302 Sk.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2006